



_____:ne

_____:הכיתה

הטווס מתלונן בפני האלים

קראו את המשל: "הטווס מתלונן בפני האלים".

"כל-כה טפשי ולא הולם!" הטיח הטווס ביוגו - אלת הטנסיס. "איה זה יתכן שלי, היפה שבכעופות, יש קול נורא כל-כה, ואלו הזמיר, צפור קטנה ועלובה שכמותו - כשהוא נותן קולו בשיר, כל היער עוצר נשימתו ומאזין? אני הורש תקן העול! ומיד!"

"הרגע! טנס באותו!" קראה אליו האלה, "לא אי-צדק, אלא צדק יש כאן! אמה יפה זנב, ונוצותיה מרהיבות עינים, ואלו לזמיר יש קול ערב; הנשר חזק, והעיט אמיץ. הפח, המהירות, החכמה, החברות הטובה וגם הקול הערב חלקו לחיות במדה - על-פי צדק. כל חיה וכל עוף קבלו עם בריאתם ממת וסגלה מיחדת, וכלן מרצות בחלקן. לה-לה, טנס, והיה מאשר עם הסגלה המיוחדת לה - היפי. ואל תהיה עינה צרה באחרים."

כה נשאר הטווס יפה-תאר ומרשים, בעוד קולו צורמני ולא נעים.

(מתוך: "משלי חיות", קרילוב - אייסופוס - לה-פונטיין,

דני ספרים בע"מ, תרגום ועיבוד: עפרה דלמן-רשא, 1922 עמוד 56.)



א. על מה התלונן הטווס בפני האלה יוננו?

01

ב. מה הייתה דרישתו?

02

ג. מה היו נימוקי הטווס לדרישתו?

03

ד. בני אדם מייחסים לבעלי חיים תכונות אנושיות, לדוגמה: עיקש כחמור
יכונה מי שמתנהג בעקשנות רבה.
1. השלימו את הטבלה במקומות החסרים, על-פי הסיפור.

התכונות המיוחסות להם	בעלי החיים
<hr/>	טווס
<hr/>	זמיר
<hr/>	נשר
<hr/>	עיט

04



2. לפניכם תכונות של בעלי חיים הנזכרות בסיפור.

השלימו לפי נסיונכם שמות בעלי-חיים המתאימים לתכונות הרשומות ונמקו את בחירתכם (ישנם מספר שמות של בעלי-חיים המתאימים לכל אחת מן התכונות)
רמז: הזכרו במשלים ובאגדות.

שם בעל החיים	התכונה המיוחסת לו
_____	חברות טובה
_____ נימוק	
_____	כח
_____ נימוק	
_____	מהירות
_____ נימוק	
_____	חכמה
_____ נימוק	

05 _____

06 _____

07 _____

08 _____

3. הוסיפו שני שמות של בעלי חיים, ציינו את תכונותיהם ונמקו לגבי כל אחד מהם מדוע בחרתם בתכונה.

שם בעל החיים	התכונה המיוחסת לו
_____	_____
_____ נימוק	
_____	_____
_____ נימוק	

09 _____

10 _____



ה. במשל כתוב שהתכונות "חולקו לחיות במידה - על-פי צדק".
למה מתכוונים בכך?

11

ו. אלת הטווסים ניסתה להסביר לטווס שיש בטבע "חלוקה צודקת" של
תכונות. באילו נימוקים השתמשה האלה כדי להרגיע את הטווס?
כתבו אותם בלשונכם.

12

ז. 1. האם הנימוקים של האלה יונו שכנעו אתכם? כן / לא
2. הסבירו את דעתכם.

13

14

3. הוסיפו נימוק משלכם כדי להרגיע את הטווס.

15

ח. הטווס שבסיפור משול לבני אדם שמקנאים באחרים ואינם מסתפקים
במה שיש להם. הביאו דוגמה, או ספרו סיפור שידגים זאת.

19-16



ט. האם הקנאה היא רגש חיובי או שלילי? חוו את דעתכם והביאו דוגמה.

20

י. לפעמים הקנאה מפריעה לאנשים, אבל לפעמים היא מקדמת אותם. לאור זאת, הסבירו את הביטויים האלה:

1. "קנאת סופרים תרבה חכמה" (חז"ל).

21

2. "הקנאה מעוררת עיני פיקחים".

22

יא. לפניכם פתגם: "איזהו עשיר? - השמח בחלקו". (מתוך פרקי אבות) מהו הקשר של הפתגם לסיפור? הסבירו.

23

יב. גם כך אומרים בעברית...

המילים הבאות נלקחו מן הסיפור.

חפשו במחסן המילים את הפירושים המתאימים למילים, וכתבו אותם במקום המתאים.

1. לא הולם:

24



2. מִתַּת: _____

3. סְגוּלָה: _____

4. צְרוּת עֵינַי: _____

5. יִפְהַתּוּאֵר וּמְרָשִׁים: _____

(מחסן מילים: שי, קנאה, מתנה, תכונה, לא הגיוני, לא מתאים, מקסים, מפואר.)

יג. הסיפור "הטווס מתלונן בפני האלים" נקרא משל. מה ידוע לכם על משלים?

25 _____

יד. הביאו הוכחות לכך שהסיפור הזה הוא משל.

26 _____

טו. המשל יכול ללמד אותנו על התנהגות בני אדם. מה, לדעתכם, מלמד המשל הזה?

27 _____





01/09

הטווס מתלונן בפני האלים

שיקולים בבחירת הטקסט:

זהו משל העוסק בנושאים של: צדק, גאווה, קנאה. התכונות המוזכרות במשל מופיעות כשייכות לרמויות שונות. כך גם אצל בני אדם. מטרת הטקסט היא להביא לידי מודעות התלמידים שאין שלמות אבסולוטית, ויש להשתדל למצות את התכונות הטובות

01 א. על מה התלונן הטווס בפני האלה יונג?

רמת חשיבה: בסיסית. נדרש איתור פרטים מפורשים בטקסט.

דרגת קושי: פריט קל.

פירוט הציונים: 0 או 3

0 - ניתנה תשובה שגויה.

3 - ניתנה תשובה נכונה.

דוגמות לתשובות

דוגמה	ציון
שלמה כולם שומעים לזמיר ולעיט ולנשר ולו לא מקשיבים.	0 -
שהוא יפה תואר ואין לו קול יפה.	3 -
הוא התלונן שהקול שלו לא יפה אלא צרוד.	-



02 ב. מה היתה דרישתו?

רמת חשיבה: בסיסית. נדרש איתור פרטים מפורשים בטקסט.

דרגת קושי: פריט בינוני.

פירוט הציונים: 0 או 3

0 - ניתנה תשובה שגויה.

3 - ניתנה תשובה נכונה.

דוגמות לתשובות

דוגמה	ציון
שיהיה לו קול יפה כמו של זמיר.	3 -





01/09

03 ג. מה היו נימוקי הטווס לדרישתו?

- רמת חשיבה:** גבוהה. הפריט דורש הבנת הסיטואציה והסקת מסקנות.
דרגת קושי: פריט קשה.
פירוט הציונים: 3-0
- 0 - ניתנה תשובה שאינה לא לעניין, אין תשובה, ניתנה תשובה שאינה כוללת נימוק.
1 - ניתנה תשובה קונקרטית.
2 - ניתן נימוק אחד מכליל.
3 - הובאו שני נימוקים מכלילים ויותר.

דוגמות לתשובות

דוגמה	ציון
כי הזמיר לא יפה והטווס יפה ולכן לטווס מגיע את קול הזמיר ולא לזמיר.	0 -
הטווס התלונן שהוא יפה תואר אבל עם קול לא נעים.	1 -
הוא היפה מכולם ושקולו גם צריך להיות יפה ושיתנו לו את קול הזמיר כדי להיות מושלם.	2 -
צדק: "מגיע" לטווס שיהיה לו קול יפה, מפני שאם הוא יפה ויש בו הכל טוב, אז גם קולו אמור להיות מרהיב.	-
הטווס רוצה קול יפה כי הוא חושב שהכל מגיע לו. הוא גם רוצה שמי שיהיה ביער ישמע שגם לו יש קול יפה.	3 -
הארה: חבויות כאן שתי הכללות: גם תחושת הצדק - "הכל מגיע לו" וגם השאיפה לראויות ותחושת העליונות.	



04 ד. בני אדם מייחסים לבעלי חיים תכונות אנושיות שונות. לדוגמה: עיקש כחמור, יכונה מי שמתנהג בעקשנות רבה.

1. השלימו את הטבלה במקומות החסרים על פי הסיפור.

- רמת חשיבה:** בסיסית. נדרש איתור פרטים בטקסט.
דרגת קושי: פריט קל.
פירוט הציונים: 3-0
- 0 - כל הכתוב בטבלה שגוי.
1 - נכתבו 1 - 2 פריטים נכונים.
2 - נכתבו 3 פריטים נכונים.



01/09

3 - נכתבו 4 פריטים נכונים.

2. לפניכם תכונות של בעלי-חיים הנזכרות בסיפור. השלימו לפי נסיונכם שמות בעלי-חיים המתאימים לתכונות הרשומות ונמקו את בחירתכם (ישנם מספר שמות של בעלי-חיים המתאימים לכל אחת מן התכונות). רמז: הזכרו במשלים ובאגדות.

05	שם בעל החיים _____	התכונה המיוחסת לו: חברות טובה.
	נימוק _____	
06	שם בעל החיים _____	התכונה המיוחסת לו: כח.
	נימוק _____	
07	שם בעל החיים _____	התכונה המיוחסת לו: מהירות.
	נימוק _____	
08	שם בעל החיים _____	התכונה המיוחסת לו: חכמה.
	נימוק _____	

רמת חשיבה: גבוהה. נדרש ידע עולם ואינטגרציה של מידע. על פי התכונות התלמיד צריך לאתר

בעל חיים ולנמק את בחירתו.

דרגת קושי: פריט קל.

פירוט הציונים: 3-0

0 - נכתב רק שם בעל החיים ללא נימוק.

1 - ניתנה תשובה חלקית (ניתן נימוק רק לחלק מבעלי החיים).

3 - ניתן נימוק משכנע לפחות לגבי שלש מן התכונות.

09 3. הוסיפו שני שמות של בעלי חיים, ציינו את תכונותיהם ונמקו לגבי כל אחד מהם מדוע בחרתם בתכונה.

	שם בעל החיים _____	התכונה המיוחסת לו _____
	נימוק _____	
10	שם בעל החיים _____	התכונה המיוחסת לו _____
	נימוק _____	

רמת חשיבה: גבוהה. נדרשת יצירתיות, אינטגרציה של מידע, וגיוס ידע עולם רלבנטי.

דרגת קושי: פריטים משוכתבים, לא חושב ציון.

פירוט הציונים: 3-0

0 - נכתב רק שם בעל החיים ללא נימוק.



01/09

- 1 - ניתנה תשובה חלקית (ניתן נימוק רק לחלק מבעלי החיים והתכונות).
- 3 - ניתן נימוק משכנע לגבי שני בעלי החיים ותכונותיהם.

11 ה. במשל כתוב שהתכונות "חולקו לחיות במידה - על פי הצדק". למה מתכוונים בכך?

רמת חשיבה: גבוהה. נדרשת נקיטת עמדה וביקורת.

דרגת קושי: פריט בינוני.

פירוט הציונים: 3-0

- 0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין.
- 1 - ניתנה תשובה קונקרטיית.
- 2 - ניתנה תשובה מכלילה רחוקה או חלקית.
- 3 - ניתנה תשובה מכלילה.

דוגמות לתשובות

דוגמה	ציון
לפי דעתי זה צודק מפני שאם הטווס למשל יחסית גדול ויש לו זנב מהמם ואילו הזמיר קטן ועלוב ויש לו קול משגע. הארה: יש כאן אי השלמה של התשובה, אך המסר ברור. לדעתי זה צודק כי כל אחד צריך שתהיה לו תכונה אופיינית/בולטת.	1 -
שזה נכון, כי לכל אחד יש מעלה אחת וזה לא יהיה הוגן אם לאחד יהיו כל המעלות.	2 -
אני חושבת שיש חיות שקבלו פחות ויש חיות שקבלו יותר וזה לא כל-כך בצדק.	3 -
לפי דעתי זה נכון וגם צודק מפני שאף אחד לא מושלם וכל תכונה חולקה לחיה אחרת על פי הצדק.	-



12 ו. אלת הטווסים ניסתה להסביר לטווס שיש בטבע "חלוקה צודקת" של תכונות. באילו נימוקים השתמשה האלה כדי להרגיע את הטווס? כתבו אותם בלשונכם.

רמת חשיבה: גבוהה. נדרש עיבוד הרעיון הרשום בטקסט והבנת הנאמר מנקודת מבטה של האלה.

דרגת קושי: פריט בינוני.

פירוט הציונים: 3-0

- 0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין/אין תשובה.
- 1 - נעשתה העתקה מן הטקסט.
- 2 - נעשה שכתוב לפי הטקסט.



01/09

3 - נעשו עיבוד והכללה של הרעיון.

דוגמות לתשובות

- | דוגמה | ציון |
|-------|---|
| - 2 | אלת הטווסים אמרה: יש לך זנב יפה ונוצותיך יפות מאוד. |
| - | לך טווס, אתה יפה, לך מאושר, אל תתעסק עם אחרים. |
| - 3 | הנימוקים שבהם היא השתמשה כדי להרגיע את הטווס הם: שהיא אומרת שלכל חיה יש אופי שונה, היא אומרת לו, שהוא צריך להיות מאושר עם הסגולה המיוחדת שלו שהיא יופי. |
| - | הטווסים יפים, הזמיר שר יפה, הנשר מאוד חזק, העיט מאוד אמיץ, ולכל חיה יש תכונה אחרת, טובה או לא, אך היא נשארת. |



13 ז.1. האם הנימוקים של האלה יונו שכנעו אתכם? כן/לא

- דרגת קושי:** פריט לצורך התפלגות .
פירוט הציונים: 0 או 3
0 - לא
3 - כן

14 2. הסבירו את דעתכם.

- רמת חשיבה:** גבוהה. נדרשת ביקורת והערכה.
דרגת קושי: פריט חדש שלא עבר ניסוי.
פירוט הציונים: 0-3
0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין/אין תשובה.
1 - ניתנה תשובה דלה.
2 - ניתנה תשובה עניינית, אך ללא הכללה.
3 - ניתנה תשובה המכילה הערכה וביקורת.

15 3. הוסיפו נימוק משלכם כדי להרגיע את הטווס.

- רמת חשיבה:** גבוהה. נדרשת הבנת המסרים, יישום, הערכה ויצירתיות.



01/09

דרגת קושי:
פירוט הציונים:

- פריט חדש שלא עבר ניסוי.
3-0
0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין/אין תשובה.
1 - ניתנה תשובה דלה.
2 - ניתנה תשובה עניינית, אך ללא הכללה.
3 - ניתנה תשובה מקורית ויצירתית.



ח. הטווס שבסיפור משול לבני אדם שמקנאים באחרים ואינם מסתפקים כמה שיש להם. הביאו דוגמה או ספרו סיפור שידגים זאת.

משימת "תפר"

הבנה: 16.

- רמת חשיבה:** גבוהה. נדרשים הכללה ויישום.
דרגת קושי: פריט בינוני.
פירוט הציונים: 3-0
0 - לא הובאה דוגמה, הובאה דוגמה שאינה ממין העניין.
1 - נעשתה העתקה של המשל.
3 - הובאה דוגמה מתאימה.

דוגמות לתשובות

- | ציון | דוגמה |
|------|---|
| 1 - | יש שני אנשים לאחד יש גוף משגע והשני יש לו פרצוף משגע. האדם עם הגוף היפה מקנא מאוד באדם עם הפרצוף המשגע. |
| 3 - | אמא שלי מקנאה בנשים האחרות שהן יותר יפות ורזות ממנה. |

הבעה: 19-17

- דרגות קושי:** פריט חדש שלא עבר ניסוי.
פירוט ציונים: כהתאם לקריטריונים של הבעה.



01/09

אמות מידה לציינון מטלת הבעה

ציינון	מבנה	לשון וסגנון	תוכן - בהירות רעיון
טווח ציונים	3-0	3-0	3-0
פירוט הציונים	0 - חוסר סדר; אין משפטי פתיחה; אין אירוע מרכזי; אין משפטי סיום.	0 - אין אחידות לשונית וסגנונית; אין הבדלים בין לשון דיבור לבין לשון כתב; קפיצות מלשון עבר ללשון הווה; מעבר מדיבור ישיר לדיבור עקיף.	0 - אין בהירות בכוונת הכתב; אין סדר וארגון במשפטים וברעיונות; משפטים לא הגיוניים, הכתוב אינו מעניין. 1 - תוכן סביר 3 - הכתוב הוא מעניין, מקורי וכולל את כל המרכיבים שלעיל.



20 ט. האם הקנאה היא רגש חיובי או שלילי? חוו את דעתכם, והביאו דוגמה.

רמת חשיבה: גבוהה. נדרשת נקיטת עמדה.

דרגת קושי: פריט חדש שלא עבר ניסוי.

פירוט הציונים: 3-0

0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין/אין תשובה.

1 - ניתנה תשובה דלה.

2 - ניתנה תשובה עניינית, אך ללא הכללה, או ניתנה דוגמה ללא הכללה.

3 - ניתנה תשובה המכילה הערכה ודוגמה.





01/09

י. לפעמים הקנאה מפריעה לאנשים, אבל לפעמים היא מקדמת אותם. לאור זאת הסבירו את הביטויים הבאים:

21. "קנאת סופרים תרבה חכמה" (חז"ל).

22. "הקנאה מעוורת עיני פקחים".

רמת חשיבה: גבוהה. נדרשת הכללה, השוואה, יישום, שיפוט וידע עולם.

דרגת קושי: פריטים קשים.

פירוט הציונים: 3-0 (לגבי כל אחד מן הפריטים)

0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין/אין תשובה.

3 - ניתנה תשובה המעידה על הבנת הביטויים.

דוגמות לתשובות לגבי שני הפסוקים

ציון	דוגמה
0	- שהסופרים כותבים על מה שהם רוצים שיהיה להם.
-	- אלה שמקנאים באנשים הם יכולים להוציא ספר על הקנאות, וכדי לכתוב ספר צריך הרבה חכמה והגיון.
3	- שסופר מקנא בסופר, לפעמים זה גורם לטוב, מפני שהסופר מתעצבן וכותב סיפור יותר יפה אז העניין מתקדם ומתחכם.
-	- שסופר מקנא בסופר ומנסה ללמוד עוד ועוד וכך מתרבה חכמתו.
-	- אם פקח מקנא אז הוא לא רואה מה הוא עושה מרוב קנאה שיש לו למישהו אחר.
-	- אני חושבת שהפירוש: שמרוב קנאה אפשר לאבד את ההגיון.



23. יא. לפניכם פתגם "איזהו העשירי? - השמח בחלקו" (מתוך פרקי אבות), מהו הקשר של הפתגם לסיפור? הסבירו.

רמת חשיבה: גבוהה. נדרשת הסקת מסקנות והכללה.

דרגת קושי: פריט קשה.

פירוט הציונים: 3-0

0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין.

1 - היתה התייחסות רק למשל.

2 - נעשתה הכללה חלקית.

3 - ניתנה תשובה מכלילה ברמה גבוהה.



01/09

דוגמות לתשובות לגבי שני הפסוקים

דוגמה	ציון
העשירים בדרך כלל לא שמים לב לקנאה מפני שהם חושבים שהם יכולים לקנות את הקנאה ויכולים לעשות את מה שקנאו בו.	0 -
יש בעלי חיים הרואים רק מה שאין להם ולא מה שיש להם.	1 -
כי זה מה שהאלה נסתה להסביר לטווס.	-
מיהו העשיר? זה שלא מקנא, מי שלא מסתפק בחלקו, כמו הטווס, אפילו שהוא עשיר ביופיו הוא לא שמח ורוצה עוד.	2 -
שלא כל אחד שיש לו הכל תמיד שמח בהכל (דוגמת היפוך).	3 -



24. יב. גם כך אומרים בעברית...
המילים הבאות נלקחו מן הסיפור. חפשו במחסן המילים את הפירושים המתאימים למילים, וכתבו אותם במקום המתאים.

רמת חשיבה: הפריט דורש ידע עולם, הבנה מתוך הקשר של הטקסט.

דרגת קושי: פריט בינוני.

פירוט הציונים: 3-0

0 - כל התשובות שגויות.

1 - פריט אחד נכון.

2 - 3-2 פריטים נכונים.

3 - כל הפריטים נכונים.

25. יג. הסיפור "הטווס מתלונן בפני האלים" נקרא משל. מה ידוע לכם על משלים?

רמת חשיבה: הפריט דורש ידע עולם.

דרגת קושי: פריט קשה.

פירוט הציונים: 3-0

0 - ניתנה תשובה שגויה, אין תשובה.

1 - הוזכרה תכונה אחת של משל.

2 - הוזכרו שתי תכונות של משל.

3 - הוזכרו לפחות שלוש תכונות של משל.

הערה: כדאי לדון בכיתה על תכונות של משלים הכוללות בין היתר: האנשה, מוסר השכל, בעלי חיים, סיפור קצר, דיאלוג, נמשל, סמלים ודו-משמעות.





01/09

26. יד. הביאו הוכחות שהסיפור הזה הוא משל.

רמת חשיבה: גבוהה. נדרש גיוס ידע העולם והכללה.

דרגת קושי: פריט בינוני.

פירוט הציונים: 3-0

0 - לא הובאו הוכחות.

3 - הובאו הוכחות ענייניות.

דוגמות לתשובות

ציון	דוגמה
3 -	בו משתתפת גם חיה וגם היא יודעת לדבר, יש בו מסר: שלכל אחד יש משהו טוב.
-	משל זה מה שקורה אצל בני אדם אבל כמצוייר, או שמראים את זה על בעלי חיים או על דמויות שהמציאו.



27. טו 1. המשל יכול ללמד אותנו על התנהגות בני אדם. מה לדעתכם, מלמד המשל הזה?

רמת חשיבה: גבוהה. נדרשת הכללה והסקת מסקנות כלליות ואישיות.

דרגת קושי: פריט משוכתב שלא עבר ניסוי.

פירוט הציונים: 3-0

0 - ניתנה תשובה שאינה לעניין/איך תשובה.

1 - ניתנה תשובה דלה.

2 - ניתנה תשובה עניינית, אך ללא הכללה.

3 - ניתנה תשובה שיש בה הכללה.